

# **NSB AS - Materiell TILSYNSRAPPORT NR. 2014-18**

## **Planlegging, gjennomføring og oppfølging av kjøretøy Type 69.**

|          |  |          |
|----------|--|----------|
| <b>1</b> | <b>Bakgrunn og mål .....</b>                       | <b>3</b> |
| <b>2</b> | <b>Konklusjon.....</b>                             | <b>3</b> |
| <b>3</b> | <b>Avvik.....</b>                                  | <b>4</b> |
| <b>4</b> | <b>Observasjoner .....</b>                         | <b>5</b> |
| <b>5</b> | <b>Andre forhold.....</b>                          | <b>5</b> |
| <b>6</b> | <b>Om tilsynsmøtet .....</b>                       | <b>5</b> |
| 6.1      | Administrative data .....                          | 5        |
| 6.2      | Gjennomføring av tilsynet .....                    | 5        |
| 6.3      | Kriterier for tilsynet .....                       | 5        |
| 6.4      | Om funn fra tilsynet.....                          | 6        |
| 6.5      | Rapport fra tilsynet.....                          | 6        |
| 6.6      | Oppfølging og sanksjonsmiddelbruk .....            | 6        |
|          | <b>Vedlegg 1 - Hjemmelstekster .....</b>           | <b>7</b> |
|          | <b>Vedlegg 2 – deltagerliste tilsynsmøtet.....</b> | <b>8</b> |

## 1 Bakgrunn og mål

NSBs kjøretøy av Type 69 er det mest brukte kjøretøy til persontrafikk i lokaltrafikken rundt Oslo og Bergen. Statens jernbanetilsyn gjennomførte et tilsyn hvor NSBs oppfølging av Type 69 var tema. Jernbanetilsynet ønsket å føre tilsyn med hvordan NSB kontrollerer risikoen ved bruken denne typen kjøretøy. Tilsynet omfattet dokumentgjennomgang, befarings på vedlikeholdsverksted på Sundland, Drammen og et tilsynsmøte hos NSB i Oslo. Tilsynsmøtet ble gjennomført ved at Jernbanetilsynet oversendte problemstillinger og tema som var ønsket å ta opp. NSB forberedte presentasjoner til disse problemstillinger og tema.

Tilsynet var begrenset til NSBs avdeling for materiell, og ikke NSBs sentrale sikkerhetsavdeling eller leverandør av vedlikehold.

Tilsynet ble gjennomført på bakgrunn av tilsynets fastlagte tilsynsplan.

## 2 Konklusjon

NSB – Materiell har en tett oppfølging av vedlikeholdet av kjøretøy Type 69. Det gjelder både i planlegging, gjennomføring og rapportering av vedlikeholdet.

NSB - Materiell har gjennomført en risikovurdering av kjøretøy Type 69, men denne risikovurderingen har enkelte mangler og har et behov for oppdatering. I tillegg er vedlikeholdsleverandørens rapportering av feil med betydning for trafikksikkerheten avdekket under gjennomføringen av vedlikeholdet mangelfull.

Rapportdato: 18.11.2014

Sign.:

Sign.:

---

Geir-Rune Samstad  
*Revisjonsleder*

---

Erik Ø. Reiersøl-Johnsen  
*Direktør*

*Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur*

### 3 Avvik

#### Avvik 1

Oppfølgingen av Sikkerhetsrapport Type 69D er mangelfullt dokumentert.

#### Avvik fra:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 6-2. Risikovurderinger.

#### Tilsynsbevis:

1. Det fremgår av risikomatrisen at det er flere sikkerhetskritiske funksjoner som er identifisert hvor det kan være behov for risikoreduserende tiltak (gult område). Det er ingen beskrivelser i denne rapporten hvilke disse sikkerhetskritiske funksjonene er.
2. NSB – Materiell mangler oversikt over status for risikoreduserende tiltak som er foreslått i rapport om teknisk sikkerhet for type 69D.

**Merknad:** NSB har utarbeidet en rapport om teknisk sikkerhet for type 69D. Denne rapporten er en form for risikovurdering som skal bidra til å sikre kontroll med risiko på kjøretøy Type 69. Det er brukt ALARP-prinsippet som beslutningskriterium i forbindelse gjennomføring av risikoreduserende tiltak. Fareidentifiseringen er gjort med utgangspunkt i en liste over sikkerhetskritiske funksjoner. De ulike farene er plassert i en risikomatrise. Det er identifisert og beskrevet en sikkerhetskritisk funksjon hvor det er behov for å gjennomføre et risikoreduserende tiltak (rødt område). I tillegg er det plassert flere sikkerhetskritiske funksjoner hvor tiltak skal vurderes gjennomført ut i fra ALARP-prinsippet (gult område). Det ble opplyst at NSB planlegger en oppdatering av denne risikovurderingen. Det er ikke satt noen konkret frist for denne oppdateringen.

#### Avvik 2

Registrering av feil på kjøretøy med betydning for sikkerheten avdekket ved vedlikehold er mangelfull.

#### Avvik fra:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 7-2 første ledd. Oppfølging av jernbaneulykker og jernbanehendelser, og  
Sikkerhetsstyringsforskriften § 2-2. Krav om sikkerhetsstyring.

#### Tilsynsbevis:

1. NSB – Materiell har innført rutiner hos vedlikeholdsleverandøren for rapportering av feil på kjøretøy med betydning for sikkerhet avdekket ved gjennomføring av vedlikehold. Denne rapporteringen er mangelfullt etterlevd hos vedlikeholdsleverandøren. NSB – Materiell klarer derfor ikke å få det nødvendige helhetsbilde når det gjelder risikoen ved bruken av Type 69.

## 4 Observasjoner

Det ble ikke notert observasjoner under tilsynet.

## 5 Andre forhold

Det ble ikke notert andre forhold under tilsynet.

## 6 Om tilsynet

### 6.1 Administrative data

|                             |  |
|-----------------------------|--|
| Rapport nr.:                | 2014-18  |
| Saknr.:                     | 14/243   |
| Tidspunkt for tilsynsmøtet: | 5.9.2014   |
| Virksomhet:                 | NSB AS - Materiell   |
| Kontaktperson:              | Bjørn Forsmo   |
| Tilsynsteam:                | Geir-Rune Samstad, revisjonsleder<br>Kåre Bøklepp, fagekspert<br>Andreas Hestevik, fagekspert<br>Elisabeth Classon, observatør |

### 6.2 Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet ble gjennomført med:

- Formøte 13.8.2014
- Befaring på verksted, Sundland 25.8.2014, og
- Tilsynsmøte 5.6.2013

I tillegg var det en forutgående dokumentgjennomgang.

Tema som ble tatt opp under tilsynsmøtet var:

- **Månedlig sikkerhetsrapport for materiell**
  - o Trender og historikk
- **Risikovurderinger av kjøretøy Type 69**
  - o Identifisering av tiltak for å redusere risiko
  - o Gjennomføring av risikoreduserende tiltak
  - o Kontroll på risikoforhold Type 69
  - o Oppdateringer av risikovurderinger
- **RAMS-prosessen**

Det ble ikke foretatt intervjuer eller noen annen form for dialog med NSBs sentrale sikkerhetsorganisasjon eller NSBs leverandør av vedlikehold.

### 6.3 Kriterier for tilsynet

Kriteriene for tilsynet er kravene som er stilt i, eller i medhold av, jernbanelovgivningen. En oversikt over jernbanelovgivningen med kommentarer er gitt på: <http://www.sjt.no/no/Lover-og-forskrifter/>.

#### **6.4 Om funn fra tilsynet**

Tilsynsmøte er en systematisk, uavhengig og dokumentert prosess for å fremskaffe tilsynsbevis og vurdere i hvilken grad bevisene oppfyller kriteriene. Tilsynsbevisene vil være grunnlaget for funnene. Statens jernbanetilsyn grupperer funn fra tilsyn i avvik og observasjoner.

**Avvik** defineres som manglende samsvar med bestemmelser i eller i medhold av norsk jernbanelovgivning.

**Observasjon** er forhold som ikke omfattes av definisjonen avvik, men som Statens jernbanetilsyn mener det er nødvendig å påpeke.

Vi forventer at observasjoner håndteres slik at disse ikke senere utvikler seg til/bidrar til avvik.

#### **6.5 Rapport fra tilsynet**

Denne tilsynsrapporten beskriver de avvik som er avdekket registrert gjennom tilsynet.

Statens jernbanetilsyn praktiserer negativ rapportering fra tilsyn. Det vil si at tilsynsrapporter i hovedsak omhandler manglende samsvar med bestemmelser i norsk jernbanelovgivning. Forhold der kravene er tilfredsstillende oppfylt beskrives normalt ikke.

Tilsynet er basert på stikkprøver. Det innebærer at det kan eksistere mangler som ikke er blitt avdekket.

#### **6.6 Oppfølging og sanksjonsmiddelbruk**

Statens jernbanetilsyn pålegger som hovedregel at virksomheten innen en tidsfrist identifiserer årsaken til avvikene, iverksetter tiltak både for å fjerne avvikene og årsakene til disse og å evaluere effekten av gjennomførte tiltak. Pålegg gis i et oversendelsesbrev der denne rapport følger som vedlegg.

Tilsynet kategoriserer ikke avvik i forhold til alvorlighetsgrad. Virksomheten må selv vurdere alvorlighetsgrad og eventuelt behov for å prioritere gjennomføring av tiltak raskere enn frister tilsynet setter.

Der vi avdekker vesentlige mangler, vil vi vurdere å pålegge hele eller deler av virksomheten stanset eller trekke sikkerhetssertifikatet/tillatelsen tilbake. Se for øvrig [www.sjt.no](http://www.sjt.no) for mer informasjon.

## **Vedlegg 1 - Hjemmelstekster**

### **Sikkerhetsstyringsforskriften § 2-2. Krav om sikkerhetsstyring**

Jernbanevirksomheten skal utøve sikkerhetsstyring av den virksomheten som drives med det formål at det etablerte sikkerhetsnivået på jernbanen opprettholdes og i den grad det er nødvendig forbedres.

Sikkerhetsstyring skal utøves på alle nivåer i organisasjonen. Jernbanevirksomheten skal også sikre at sikkerhetsstyring utøves i oppgaver som utføres av leverandør.

### **Sikkerhetsstyringsforskriften § 6-2. Oppfølging og oppdatering av risikovurderinger**

Jernbanevirksomheten skal systematisk følge opp forutsetningene for, avgrensningene og resultatene av risikovurderingene. Jernbanevirksomheten skal gjennomføre nødvendige tiltak for håndtering av risikoer identifisert i risikovurderinger, eventuelt i samarbeid med andre jernbanevirksomheter og/eller tredjeparter.

Ved endringer i forutsetninger eller avgrensninger av risikovurderinger, eller når det foreligger annen ny kunnskap av betydning for vurderingene, skal risikovurderingene oppdateres.

Jernbanevirksomheten skal ha en samlet oversikt over utførte risikovurderinger, samt deres gyldighetsstatus, forutsetninger og avgrensninger. Det skal sikres samsvar mellom vurderinger som utfyller eller bygger på hverandre.

### **Sikkerhetsstyringsforskriften § 7-2. Oppfølging av jernbaneulykker og jernbanehendelser**

Jernbanevirksomheten skal ha system for intern rapportering, registrering, granskning og analyse av jernbaneulykker, alvorlig jernbanehendelser og jernbanehendelser.

Jernbanevirksomheten skal undersøke og analysere jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser for å sikre at nødvendige tiltak treffes. Tiltakene skal følges opp og effekten evalueres. Inntil nødvendige tiltak er iverksatt skal det gjennomføres kompensierende tiltak.

## **Vedlegg 2 – deltagerliste tilsynsmøtet**

Fra SJT:  
Geir-Rune Samstad  
Kåre Bøklepp  
Andreas Hestevik  
Elisabeth Classon

Fra NSB:  
Winfred Unger  
Bjørn Forsmo  
Arne Heese  
Mikael Backman  
Gunhild Birkeland